

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Οικογενειακά Και Κληρονομικά Θέματα](#) > [Καταβολή Διατροφής](#) > [Italy](#)

Καταβολή διατροφής

Περιεχόμενο που
παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Τι σημαίνουν στην πράξη οι όροι «διατροφή» και «υποχρέωση διατροφής»; Ποια πρόσωπα οφείλουν να καταβάλλουν διατροφή σε άλλα πρόσωπα;

Στην ιταλική έννομη τάξη ισχύουν διάφορες ονομασίες, προϋποθέσεις και ποσά οικογενειακών επιδομάτων, ανάλογα με τη σχέση που συνδέει τον υπόχρεο και τον δικαιούχο. Γενικά, ως διατροφή νοείται η επιβολή υποχρεώσεων η οποία δικαιολογείται από την οικονομική δυσπραγία του δικαιούχου.

A. Η «υποχρέωση διατροφής» (obbligazione alimentare) συνίσταται στην παροχή υλικής υποστήριξης σε πρόσωπο το οποίο δεν είναι σε θέση να συντηρεί τον εαυτό του. Η σχετική υποχρέωση βαρύνει τα πρόσωπα τα οποία ορίζονται στον νόμο, στο πλαίσιο του καθήκοντος οικογενειακής αλληλεγγύης.

Οι κανόνες που διέπουν αυτό το είδος διατροφής ορίζονται στα άρθρα 433 επ. του Αστικού Κώδικα. Διατροφή καταβάλλεται όταν:

- α) υφίσταται συγκεκριμένη έννομη σχέση μεταξύ του υπόχρεου και του δικαιούχου της διατροφής
- β) ο δικαιούχος, ο οποίος δεν είναι σε θέση να κερδίσει τα προς το ζην, βρίσκεται σε κατάσταση οικονομικής δυσπραγίας.

Όσον αφορά το στοιχείο α), υπόχρεοι διατροφής είναι οι εξής, με την ακόλουθη σειρά:

1. ο/η σύζυγος·
2. τα τέκνα, συμπεριλαμβανομένων των θετών τέκνων, ή ελλείψει αυτών, οι κατιόντες σε ευθεία γραμμή·
3. οι γονείς, ή ελλείψει αυτών, οι ανιόντες σε ευθεία γραμμή· οι θετοί γονείς·
4. οι σύζυγοι των τέκνων
5. οι γονείς των συζύγων
6. οι αδελφοί και αδελφές ή οι ετεροθαλείς αδελφοί και αδελφές, με τους πρώτους να προηγούνται των δεύτερων.

Η υποχρέωση διατροφής βαρύνει τον συγγενή με τον πλησιέστερο βαθμό συγγένειας, κατά την ανωτέρω σειρά.

Σε περίπτωση περισσότερων προσώπων με τον ίδιο βαθμό συγγένειας, η υποχρέωση κατανέμεται μεταξύ τους αναλόγως με την οικονομική τους κατάσταση.

Όσον αφορά το στοιχείο β), το ποσό της διατροφής ορίζεται με βάση τις ανάγκες του δικαιούχου και την οικονομική κατάσταση του κατά περίπτωση υπόχρεου. Ωστόσο, αυτό το είδος διατροφής δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό το οποίο απαιτείται για την κάλυψη των βασικών αναγκών του δικαιούχου, λαμβανομένης υπόψη της κοινωνικής του θέσης.

B. «Συζυγική διατροφή» (assegno di mantenimento) είναι η παροχή οικονομικής υποστήριξης από τον έναν

σύζυγο στον άλλο σε περίπτωση δικαστικού χωρισμού, η οποία σκοπό έχει να διασφαλίσει ότι ο δικαιούχος της διατροφής είναι σε θέση να διατηρήσει το επίπεδο ζωής το οποίο διατηρούσε κατά τη διάρκεια του γάμου. Η σχετική υποχρέωση δεν προϋποθέτει την οικονομική δυσπραγία του δικαιούχου και η σχετική αξίωση μπορεί να ασκηθεί ακόμη και σε περίπτωση που ο δικαιούχος εργάζεται. Χωρεί επίσης παραίτηση από τη σχετική αξίωση και αντικατάστασή της από εφάπαξ καταβολή.

Δεδομένου ότι η εν λόγω διατροφή σκοπό έχει να διασφαλίσει ότι ο δικαιούχος σύζυγος μπορεί να διατηρήσει επίπεδο ζωής αντίστοιχο με εκείνο το οποίο διατηρούσε πριν από τη λύση του γάμου, συνήθως υπερβαίνει το ποσό της γενικής υποχρέωσης διατροφής (assegno alimentare). Ωστόσο, συζυγική διατροφή δεν καταβάλλεται όταν ο αιτών θεωρείται υπεύθυνος για τη λύση του γάμου.

Σε περίπτωση διαζυγίου, το δικαστήριο μπορεί να επιδικάσει *διατροφή διαζυγίου* (assegno divorzile) στον σύζυγο που δεν διαθέτει τα αναγκαία μέσα για τη διαβίωσή του ή δεν είναι, για αντικειμενικούς λόγους, σε θέση να τα εξασφαλίσει, λαμβάνοντας υπόψη τα εισοδήματα και των δύο συζύγων, τους λόγους στους οποίους βασίζεται η απόφαση, καθώς και την προσωπική συμβολή και οικονομική συνεισφορά κάθε συζύγου στη διαχείριση των οικογενειακών ζητημάτων και των περιουσιακών τους στοιχείων, και συνεκτιμώντας τη διάρκεια του έγγαμου βίου. Το δικαίωμα στη διατροφή διαζυγίου (assegno divorzile) παύει σε περίπτωση που ο δικαιούχος συνάψει νέο γάμο ή δημιουργήσει νέα οικογένεια. Ωστόσο, με την απόφαση αριθ. 18287 της 11ης Ιουλίου 2018, η ολομέλεια του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου (Suprema Corte di Cassazione) έκρινε ότι η διατροφή διαζυγίου (assegno divorzile) δεν έχει αμιγώς χαρακτήρα διατροφής, αφού αποφάνθηκε ότι αυτό το είδος επιδόματος δεν αποσκοπεί μόνο στην παροχή στήριξης αλλά επιτελεί, στον ίδιο βαθμό, αποζημιωτική/εξισωτική λειτουργία. Ως εκ τούτου, προκειμένου να επιδικαστεί αυτό το είδος διατροφής, πρέπει να εφαρμοστεί ένα σύνθετο κριτήριο βάσει του οποίου, και λαμβανομένης υπόψη της συγκριτικής αξιολόγησης της οικονομικής κατάστασης και της κατάστασης των περιουσιακών στοιχείων των δύο συζύγων, δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη συνεισφορά του αιτούντος συζύγου στη διαμόρφωση της κοινής και προσωπικής περιουσίας, σε συνάρτηση με τη διάρκεια του έγγαμου βίου, τα πιθανά μελλοντικά εισοδήματα και την ηλικία του δικαιούχου.

Η υποχρέωση καταβολής διατροφής διαζυγίου (assegno di divorzio) μπορεί να αναγνωριστεί και μεταξύ συζύγων, αλλά και μεταξύ συντρόφων με σύμφωνο συμβίωσης: σ' αυτή την περίπτωση, απαιτείται τα μέρη να έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης (νόμος αριθ. 76 του 2016) που ρυθμίζει τη δημιουργία οικογένειας από πρόσωπα του ίδιου φύλου.

Γ. Ο όρος «συζυγική διατροφή» (assegno di mantenimento) αναφέρεται επίσης στην οικονομική ενίσχυση την οποία καταβάλλουν οι γονείς στα τέκνα τους μετά τον χωρισμό, την έκδοση διαζυγίου ή τη διακοπή της συμβίωσης (άρθρο 337-ter του Αστικού Κώδικα). Τα τέκνα (ανεξάρτητα από το αν έχουν γεννηθεί εντός ή εκτός γάμου) έχουν δικαίωμα διατροφής έναντι των γονέων τους έως την ενηλικίωσή τους, αναλόγως με την οικονομική τους κατάσταση και την ικανότητά τους για επαγγελματική ή οικιακή εργασία. Σε περίπτωση χωρισμού των γονέων, έκδοσης διαζυγίου ή διακοπής της συμβίωσης, το δικαστήριο διατάσσει την καταβολή τακτικής διατροφής και ορίζει το ποσό αυτής με βάση τις ανάγκες του τέκνου, το επίπεδο διαβίωσης το οποίο απολάμβανε ενόσω ζούσε και με τους δύο γονείς, τον χρόνο που διανύει με κάθε γονέα, την οικονομική δυνατότητα και των δύο γονέων και την οικονομική αξία των οικιακών και λοιπών καθηκόντων οικογενειακής φροντίδας τα οποία εκτελεί ο κάθε γονέας.

Δ. Το άρθρο 1 παράγραφος 65 του νόμου αριθ. 76 της 20ής Μαΐου 2016 (σχετικά με τα σύμφωνα συμβίωσης μεταξύ προσώπων του ίδιου φύλου και τη ρύθμιση της συμβίωσης) προβλέπει ότι, σε περίπτωση διακοπής της συμβίωσης, το δικαστήριο αναγνωρίζει το δικαίωμα του ενός συντρόφου στην είσπραξη διατροφής από τον άλλο σύντροφο, εφόσον ο πρώτος βρίσκεται σε οικονομική δυσπραγία και δεν είναι σε θέση να κερδίσει τα προς το ζην. Στις περιπτώσεις αυτές, επιδικάζεται διατροφή για χρονικό διάστημα ανάλογο προς τη διάρκεια της συμβίωσης, και σύμφωνα με το άρθρο 438 παράγραφος 2 του Αστικού Κώδικα. Για να προσδιοριστεί η σειρά των υποχρεωμένων διατροφής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 433 του Αστικού Κώδικα, η υποχρέωση του συμβιούντος συντρόφου στην καταβολή διατροφής προηγείται της υποχρέωσης των αδελφών.

2 Μέχρι ποια ηλικία δικαιούται διατροφής το τέκνο; Υφίστανται διαφορετικοί κανόνες που να ρυθμίζουν τη διατροφή, αναλόγως του αν

πρόκειται για ανηλίκους ή ενηλίκους;

Τα τέκνα έχουν δικαίωμα διατροφής έναντι των γονέων τους έως την ενηλικίωσή τους (βλ. το προηγούμενο ερώτημα). Εάν το τέκνο έχει ενηλικιωθεί αλλά δεν έχει καταστεί οικονομικά ανεξάρτητο, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την καταβολή τακτικής διατροφής από τον ένα ή και από τους δύο γονείς, συνήθως απευθείας στο τέκνο. Αφότου το ενήλικο τέκνο καταστεί οικονομικά ανεξάρτητο, εάν βρεθεί πάλι σε οικονομική δυσπραγία, δεν γεννάται εκ νέου η υποχρέωση διατροφής προς τα τέκνα εκ μέρους των γονέων, οι οποίοι θα υπέχουν, αντ' αυτής, μόνο τη γενική υποχρέωση διατροφής (assegno alimentare) (βλ. στοιχείο Α στην απάντηση του ερωτήματος 1). Σε περίπτωση που το ενήλικο τέκνο πάσχει από σοβαρή αναπηρία, ισχύουν οι κανόνες για τη διατροφή ανηλίκων.

3 Πρέπει να απευθυνθώ σε αρμόδια αρχή ή σε δικαστήριο προκειμένου να τύχω διατροφής; Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της διαδικασίας;

Για να του χορηγηθεί διατροφή («alimenti»), ο δικαιούχος πρέπει να υποβάλει αίτηση στο αρμόδιο δικαστήριο του τόπου κατοικίας του, επισυνάπτοντας σ' αυτή όλα τα δικαιολογητικά τα οποία αποδεικνύουν την οικονομική του δυσπραγία.

Με την έναρξη της δικαστικής διαδικασίας ο δικαιούχος μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο τη χορήγηση προσωρινής διατροφής έως την έκδοση της οριστικής απόφασης.

Αίτηση διατροφής τέκνου ή συζύγου μπορεί να υποβληθεί είτε αυτοτελώς είτε στο πλαίσιο της διαδικασίας χωρισμού, διαζυγίου ή διακοπής της συμβίωσης. Διατροφή μπορεί επίσης να επιδικάσει το δικαστήριο κατά την πρώτη ακρόαση της υπόθεσης.

Επιπροσθέτως, η διατροφή τέκνου, συζύγου ή συμβιούντος συντρόφου μπορεί να συμπεριληφθεί στα ζητήματα που αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των μερών, κατόπιν διαπραγματεύσεων που διεξάγονται παρουσία δικηγόρων (άρθρο 6 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 132/2014)· στο πλαίσιο αυτής της συμφωνίας, τα μέρη αναλαμβάνουν τη δέσμευση να συνεργαστούν με καλή πίστη και ακεραιότητα με σκοπό τη φιλική επίλυση της μεταξύ τους διαφοράς αναφορικά με τον χωρισμό και την επιμέλεια των τέκνων. Η συμφωνία που συνάπτεται κατόπιν διαπραγματεύσεων παρουσία δικηγόρων πρέπει να διαβιβαστεί, εντός δέκα ημερών, στον εισαγγελέα του αρμόδιου δικαστηρίου, ο οποίος την επικυρώνει, εφόσον κρίνει ότι η συμφωνία ανταποκρίνεται στο μείζον συμφέρον των τέκνων. Η εγκριθείσα συμφωνία ισοδυναμεί με δικαστικό χωρισμό ή απόφαση διαζυγίου.

Με την εγκύκλιο της 22ας Μαΐου 2018, το υπουργείο Δικαιοσύνης αναγνώρισε τα εξής: Εάν η συμφωνία συναφθεί ενώπιον ληξιαρχου, η ληξιαρχική υπηρεσία εκδίδει το πιστοποιητικό που προβλέπεται στο άρθρο 39 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003. Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά τις συμφωνίες που συνάπτονται κατόπιν διαπραγματεύσεων παρουσία δικηγόρων, επισημαίνεται ότι το πιστοποιητικό που προβλέπεται στο προαναφερθέν άρθρο 39 πρέπει να εκδοθεί από τον εισαγγελέα που επικύρωσε τη συμφωνία ή παρείχε τη σχετική έγκριση, δεδομένου ότι ο δικηγόρος δεν μπορεί να θεωρηθεί «αρχή» για τους σκοπούς του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 - λαμβανομένου μεταξύ άλλων υπόψη ότι η συμφωνία καθίσταται έγκυρη και ισχυρή, και επομένως δύναται να αναγνωρισθεί και να κηρυχθεί εκτελεστή στην αλλοδαπή, μόνο με οριστική διάταξη του εισαγγελέα. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση που ο εισαγγελέας αρνηθεί να επικυρώσει τη συμφωνία και η συμφωνία επικυρωθεί τελικά από τον πρόεδρο του δικαστηρίου (σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 του νομοθετικού διατάγματος), για την έκδοση του πιστοποιητικού αρμόδιο είναι το δικαιοδοτικό όργανο.

4 Μπορεί να υποβληθεί αίτηση διατροφής για λογαριασμό συγγενούς (σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, έως ποιου βαθμού) ή ανηλίκου;

Εάν ο ενδιαφερόμενος δεν δύναται να παρασταθεί στο δικαστήριο (εάν είναι ανήλικος ή ενήλικος που είναι ανίκανος για δικαστική παράσταση), η αίτηση διατροφής ενώπιον δικαστηρίου πρέπει να υποβάλλεται από τον νόμιμο αντιπρόσωπό του (τους γονείς στην περίπτωση ανηλίκων, τους επιτρόπους στην περίπτωση των ενηλίκων), ο οποίος μπορεί να έχει οριστεί και δικαστικός συμπαραστάτης, σύμφωνα με τα άρθρα 404 επ. του Αστικού Κώδικα.

5 Αν σκοπεύω να προσφύγω στη δικαιοσύνη, πώς μπορώ να γνωρίζω ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο;

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 4/2009, σε θέματα υποχρεώσεων διατροφής στα κράτη μέλη, αρμόδιο είναι:

- α) το δικαστήριο του τόπου της συνήθους διαμονής του εναγομένου, ή
- β) το δικαστήριο του τόπου της συνήθους διαμονής του δικαιούχου διατροφής, ή
- γ) το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο για την εκδίκαση αγωγής σχετικά με την προσωπική κατάσταση, όταν η αίτηση διατροφής είναι παρεπόμενη της αγωγής αυτής, εκτός εάν η δικαιοδοσία αυτή βασίζεται αποκλειστικά στην ιθαγένεια ενός εκ των διαδίκων, ή
- δ) το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο για την εκδίκαση αγωγής σχετικά με τη γονική μέριμνα, όταν η αίτηση διατροφής είναι παρεπόμενη της αγωγής αυτής, εκτός εάν η διεθνής δικαιοδοσία βασίζεται αποκλειστικά στην ιθαγένεια ενός εκ των διαδίκων.

6 Ως αιτών, υποχρεούμαι να χρησιμοποιήσω ενδιάμεσο για την προσφυγή στη δικαιοσύνη (π.χ. δικηγόρο, κεντρική ή τοπική αρχή, κλπ); Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, ποια διαδικασία ακολουθείται;

Το εισαγωγικό της δίκης δικόγραφο στις υποθέσεις διατροφής πρέπει να υποβληθεί από δικηγόρο ο οποίος εκπροσωπεί τον δικαιούχο δικαστικά.

Συνδρομή από δικηγόρο δεν απαιτείται όταν η απόφαση περί διατροφής συμπεριλαμβάνεται στη συμφωνία μεταξύ των συζύγων για συναινετικό χωρισμό. Σ' αυτή την περίπτωση, η συμφωνία υποβάλλεται στο δικαστήριο, το οποίο την ελέγχει και την εγκρίνει (άρθρο 711 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

7 Υποχρεούμαι να καταβάλω κάποιο τέλος για την προσφυγή στη δικαιοσύνη; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, σε τι ποσό είναι πιθανόν να ανέρχεται; Αν δεν διαθέτω επαρκή οικονομικά μέσα, μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη της δαπάνης της σχετικής διαδικασίας;

Το πρόσωπο το οποίο εγείρει αξίωση διατροφής ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων υποχρεούται να καταβάλει δικαστικό ένσημο (contributo unificato di iscrizione a ruolo - ενιαίο τέλος εγγραφής στο γενικό πινάκιο). Το ποσό του εν λόγω ενσήμου ποικίλλει με βάση το είδος και την αξία της αξίωσης.

Η απόφαση του δικαστηρίου επίσης βαρύνεται με δικαστικό ένσημο.

Ωστόσο, δεν καταβάλλεται δικαστικό ένσημο στις υποθέσεις διατροφής τέκνων.

Οι διάδικοι υποχρεούνται επίσης να καταβάλουν την αμοιβή των δικηγόρων οι οποίοι τους εκπροσωπούν στο δικαστήριο. Δεν είναι δυνατή η ενδεικτική αναφορά δικαστικών εξόδων, καθώς ποικίλλουν ανάλογα με τον βαθμό πολυπλοκότητας της διαφοράς.

Πρόσωπα τα οποία δεν διαθέτουν τα απαραίτητα μέσα μπορούν να ζητήσουν τον διορισμό δικηγόρου χωρίς αμοιβή, με επιβάρυνση του Δημοσίου (νομική συνδρομή).

Κατά τον χρόνο σύνταξης του παρόντος κειμένου, προκειμένου ο αιτών να τύχει νομικής συνδρομής, πρέπει να αποδεικνύεται από την πλέον πρόσφατη φορολογική του δήλωση ότι το ετήσιο φορολογητέο του εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 11 493,82 EUR [υπουργικό διάταγμα της 16ης Ιανουαρίου 2018, δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα (Gazzetta Ufficiale) αριθ. 49 της 28ης Φεβρουαρίου 2018]. Το όριο αυτό αναπροσαρμόζεται περιοδικά. Εάν ο ενδιαφερόμενος συνοικεί με τον/τη σύζυγό του, σύντροφο με σύμφωνο συμβίωσης ή με άλλα

μέλη της οικογένειάς του, για να υπολογιστεί το συνολικό ετήσιο εισόδημα προστίθενται τα εισοδήματα όλων των μελών της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένου του αιτούντος.

Εάν ο ενδιαφερόμενος συνοικεί με τον/τη σύζυγό του ή με άλλα μέλη της οικογένειάς του, για να υπολογιστεί το συνολικό ετήσιο εισόδημα προστίθενται τα εισοδήματα όλων των μελών της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένου του αιτούντος. Σ' αυτή την περίπτωση, το ανώτατο εισόδημα για την παροχή νομικής συνδρομής αυξάνεται κατά 1 032,91 EUR ανά μέλος της οικογένειας με το οποίο συνοικεί ο αιτών.

Οι αιτήσεις παροχής νομικής συνδρομής υποβάλλονται στον Δικηγορικό Σύλλογο (Consiglio dell'Ordine degli Avvocati) της έδρας του κατά τόπον αρμόδιου δικαστηρίου.

Στην αίτηση πρέπει να παρατίθενται τα περιστατικά τα οποία θεμελιώνουν το αίτημα νομικής συνδρομής και τη νομική βάση της αξίωσης, και να συμπεριλαμβάνονται οι σχετικές έγγραφες αποδείξεις. Ο Δικηγορικός Σύλλογος δεν εγκρίνει την παροχή νομικής συνδρομής στις περιπτώσεις όπου η αξίωση η οποία ασκείται ενώπιον του δικαστηρίου είναι προδήλως αβάσιμη.

Σε περίπτωση έγκρισης της αίτησης από τον Δικηγορικό Σύλλογο, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να διορίσει δικηγόρο από τον σχετικό κατάλογο δικηγόρων εξουσιοδοτημένων για νομική συνδρομή.

Ορισμένοι Δικηγορικοί Σύλλογοι επιλέγουν οι ίδιοι τον δικηγόρο ο οποίος θα αναλάβει την υπόθεση.

Αίτηση νομικής συνδρομής μπορεί να υποβληθεί σε οποιοδήποτε στάδιο ή βαθμό της διαδικασίας και ισχύει για όλους τους βαθμούς δικαιοδοσίας.

Το όριο εισοδήματος που αναφέρεται ανωτέρω πρέπει να τηρείται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης παροχής νομικής συνδρομής, ο αιτών μπορεί να υποβάλει εκ νέου αίτηση ενώπιον του δικαστηρίου το οποίο έχει αρμοδιότητα να δικάσει την υπόθεση.

8 Τι είδους διατροφή είναι πιθανόν να επιδικάσει το δικαστήριο; Πώς υπολογίζεται το ποσό της διατροφής; Μπορεί να αναθεωρηθεί η απόφαση του δικαστηρίου αν οι δαπάνες διαβίωσης ή οι οικογενειακές συνθήκες μεταβληθούν; Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, με ποιο τρόπο (π.χ. μέσω του συστήματος αυτόματης τιμαριθμικής προσαρμογής);

Η δικαστική απόφαση η οποία ορίζει το ποσό της διατροφής το οποίο είναι καταβλητέο και διατάσσει την καταβολή του, αποτελεί καταψηφιστική απόφαση και επομένως συνιστά εκτελεστό τίτλο.

Η δικαστική απόφαση που αναγνωρίζει το δικαίωμα διατροφής επιβάλλει υποχρέωση στον υπόχρεο να παράσχει στον δικαιούχο τα αναγκαία μέσα για την κάλυψη των βασικών του αναγκών (έξοδα διαβίωσης, στέγης και ένδυσης, καθώς και το κόστος των αγαθών και υπηρεσιών που απαιτούνται για τη διατήρηση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης). Κατά τον υπολογισμό του ποσού της διατροφής το δικαστήριο πρέπει να λαμβάνει υπόψη του και την οικονομική κατάσταση του υπόχρεου.

Στη δικαστική απόφαση που ορίζει το ποσό της διατροφής το οποίο είναι καταβλητέο στον εν διαστάσει σύζυγο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και το επίπεδο διαβίωσης των συζύγων κατά τη διάρκεια του γάμου.

Στη δικαστική απόφαση που ορίζει το ποσό της διατροφής το οποίο είναι καταβλητέο σε ανήλικα τέκνα ή σε ενήλικα τέκνα τα οποία δεν είναι οικονομικά ανεξάρτητα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες εκπαίδευσης των τέκνων.

Το ποσό της διατροφής αναπροσαρμόζεται αυτομάτως με βάση τους δείκτες της εθνικής στατιστικής υπηρεσίας (ISTAT) ή άλλες παραμέτρους οι οποίες συμφωνούνται μεταξύ των μερών ή ορίζονται στη δικαστική απόφαση.

Το καταβλητέο ποσό διατροφής μπορεί να τροποποιηθεί αργότερα με σχετικό αίτημα του δικαιούχου ή του υπόχρεου προς το αρμόδιο δικαστήριο, το οποίο είναι συνήθως αυτό που εξέδωσε την αρχική απόφαση.

9 Πώς και σε ποιον καταβάλλεται η διατροφή;

Το δικαστήριο καθορίζει τους όρους καταβολής της διατροφής.

Σε περίπτωση δικαστικού χωρισμού των συζύγων, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τρίτα πρόσωπα τα οποία έχουν υποχρέωση τακτικής ή μη τακτικής καταβολής πληρωμών προς τον υπόχρεο διατροφής (π.χ. τον εργοδότη του) να καταβάλουν μέρος του εν λόγω ποσού απευθείας στον δικαιούχο σύζυγο.

Η διατροφή καταβάλλεται στο πρόσωπο προς το οποίο αυτή οφείλεται.

Η διατροφή ανήλικων τέκνων καταβάλλεται στον σύζυγο ο οποίος ασκεί την επιμέλεια.

Η διατροφή για ενήλικο τέκνο που δεν είναι οικονομικά ανεξάρτητο, η οποία διατάσσεται από το δικαστήριο, καταβάλλεται απευθείας στο τέκνο, εκτός εάν το δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά.

10 Αν ο υπόχρεος σε διατροφή (οφειλέτης) δεν την καταβάλλει οικειοθελώς, ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν ώστε να αναγκαστεί να την καταβάλει;

Εάν το πρόσωπο το οποίο διατάσσεται στην παροχή διατροφής δεν καταβάλει αυτήν οικειοθελώς, ο δικαιούχος μπορεί να καταφύγει στα συνήθη μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης των οικονομικών υποχρεώσεων.

Είναι επίσης δυνατή η εφαρμογή του άρθρου 614-bis του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, το οποίο προβλέπει κίνητρα για την εκούσια εκπλήρωση της υποχρέωσης να διενεργήσει κάποιος συγκεκριμένη πράξη: το δικαστήριο μπορεί να καθορίσει, με καταδικαστική απόφαση και κατόπιν αιτήματος ενός εκ των διαδίκων (και υπό την προϋπόθεση ότι το εν λόγω μέτρο δεν είναι προδήλως άδικο), χρηματικό ποσό το οποίο θα καταβάλλει ο υπόχρεος διατροφής για κάθε μεταγενέστερη παραβίαση της υποχρέωσής του ή μη συμμόρφωση ή για κάθε καθυστέρηση στην εκτέλεση της απόφασης. Η καταδικαστική απόφαση συνιστά εκτελεστό τίτλο για την καταβολή των ποσών που οφείλονται για κάθε παραβίαση της υποχρέωσης ή μη συμμόρφωση.

11 Παρακαλείστε να περιγράψετε με συντομία τυχόν περιορισμούς στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση, ιδίως διατάξεις περί προστασίας του οφειλέτη καθώς και προθεσμίες παραγραφής ή αποσβεστικές προθεσμίες στο οικείο σύστημα αναγκαστικής εκτέλεσης.

Το δικαίωμα διατροφής δεν υπόκειται σε παραγραφή. Τυχόν μεμονωμένες ληξιπρόθεσμες δόσεις οι οποίες δεν έχουν καταβληθεί υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή (άρθρο 2948 παράγραφος 2 του Αστικού Κώδικα). Επίσης, ο χρόνος παραγραφής αναστέλλεται μεταξύ των συζύγων και μεταξύ οποιωνδήποτε προσώπων ασκούν τη γονική μέριμνα επί του δικαιούχου της διατροφής.

12 Υπάρχει κάποιος οργανισμός ή αρχή που μπορεί να με βοηθήσει στην είσπραξη της διατροφής;

Βλέπε το ακόλουθο ερώτημα.

13 Μπορεί κάποιος οργανισμός (δημόσιος ή ιδιωτικός) να προκαταβάλει τη διατροφή ολικώς ή μερικώς αντί του οφειλέτη;

Πρόσφατα συστήθηκε δημόσιο ταμείο για την καταβολή διατροφής στον σύζυγο που βρίσκεται σε οικονομική δυσπραγία και δεν είναι σε θέση να κερδίσει τα προς το ζην, στα ανήλικα τέκνα που συνοικούν μαζί του, καθώς και στα ενήλικα τέκνα με σοβαρή αναπηρία, όταν ο υπόχρεος σύζυγος δεν καταβάλλει διατροφή.

Για να εισπράξει αυτή τη διατροφή από το Υπουργείο Δικαιοσύνης (Ministero della Giustizia), ο ενδιαφερόμενος πρέπει να υποβάλει αίτηση στο δικαστήριο του τόπου διαμονής του.

Τα ποσά αυτά προκαταβάλλονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Στη συνέχεια, το Υπουργείο Δικαιοσύνης ανακτά τα οφειλόμενα ποσά από τον σύζυγο που αθέτησε την υποχρέωσή του.

14 Αν εγώ βρίσκομαι στο συγκεκριμένο κράτος μέλος και ο οφειλέτης έχει τη διαμονή του σε άλλη χώρα:

14.1 Μπορώ να τύχω της συνδρομής αρχής ή ιδιωτικού οργανισμού στο συγκεκριμένο κράτος μέλος;

Πρόσωπο το οποίο δικαιούται να εισπράξει διατροφή από κάτοικο άλλου κράτους μέλους δύναται να λάβει συνδρομή από την κεντρική αρχή της Ιταλίας. Το πρόσωπο αυτό πρέπει να υποβάλει, μέσω της ιταλικής κεντρικής αρχής, αίτηση αναγνώρισης και κήρυξης εκτελεστότητας και εκτέλεσης της απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται το δικαίωμά του για διατροφή στην κεντρική αρχή του κράτους μέλους στο οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του ο υπόχρεος διατροφής, στο πλαίσιο του συστήματος συνεργασίας που προβλέπεται στο κεφάλαιο VII του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009.

Η Διεύθυνση Ανηλίκων και Κοινοτήτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης (Ministero della Giustizia – Dipartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità) αποτελεί την κεντρική αρχή της Ιταλίας η οποία έχει καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 49 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009, ως αρμόδια για την είσπραξη διατροφής σε διασυνοριακές διαφορές στον ευρωπαϊκό δικαστικό χώρο.

14.2 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, πώς μπορώ να έλθω σε επαφή με την εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό;

Τα στοιχεία επικοινωνίας της κεντρικής αρχής της Ιταλίας είναι τα εξής:

Ministero della Giustizia, Dipartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità

Via Damiano Chiesa 24

00136 ΡΩΜΗ

Τηλ. (+39) 06 68188 326 -331 -535

Φαξ (+39) 06 06.68808 323

Δ/ση ηλ. ταχυδρομείου: acitalia0409.dgmc@giustizia.it

15 Αν εγώ βρίσκομαι σε άλλη χώρα και ο οφειλέτης βρίσκεται στο συγκεκριμένο κράτος μέλος:

15.1 Μπορώ να καταθέσω απευθείας αίτηση στην εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό στο συγκεκριμένο κράτος μέλος;

Δικαιούχος ο οποίος κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος και επιθυμεί την εκτέλεση στην Ιταλία απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται το δικαίωμά του να λάβει διατροφή, μπορεί να ζητήσει τη συνδρομή της κεντρικής αρχής του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί και να υποβάλει μέσω της εν λόγω αρχής αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 56, κάνοντας χρήση του συστήματος συνεργασίας που θεσπίζεται στο κεφάλαιο VII του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009.

Δικαιούχος ο οποίος κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος δεν μπορεί να ζητήσει συνδρομή απευθείας από την κεντρική αρχή της Ιταλίας.

15.2 Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, πώς μπορώ να έλθω σε επαφή με την εν λόγω αρχή ή ιδιωτικό οργανισμό και τι είδους συνδρομή μπορώ να λάβω;

Βλέπε το προηγούμενο ερώτημα.

16 Δεσμεύεται το συγκεκριμένο κράτος μέλος από το πρωτόκολλο της Χάγης του 2007;

Ναι.

17 Αν το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν δεσμεύεται από το πρωτόκολλο της Χάγης του 2007, ποιο δίκαιο θα εφαρμοστεί στην αξίωση διατροφής, σύμφωνα με τους οικείους κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου; Ποιοι είναι οι αντίστοιχοι κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου;

18 Ποιοι είναι οι κανόνες για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε διασυνοριακές υποθέσεις εντός της ΕΕ σύμφωνα με τη διάρθρωση του κεφαλαίου V του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής;

Όσον αφορά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε διασυνοριακές υποθέσεις, εφαρμόζεται απευθείας το σύστημα που προβλέπεται στο κεφάλαιο V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009.

Επομένως, στις περιπτώσεις που αφορούν αναγνώριση ή αναγνώριση και κήρυξη εκτελεστότητας μιας απόφασης, και εκτέλεση απόφασης η οποία έχει εκδοθεί σε κράτος μέλος ή έχει ήδη αναγνωριστεί, εάν ο αιτών δεν έχει συμπληρώσει το 21ο έτος της ηλικίας του η νομική συνδρομή παρέχεται αυτοδικαίως, ανεξαρτήτως του εισοδήματος του αιτούντος ή της εκτιμώμενης βασιμότητας της αίτησης, όπως απαιτείται με βάση τους γενικούς κανόνες που ισχύουν στην Ιταλία σχετικά με την πρόσβαση σε νομική συνδρομή.

Στην περίπτωση αίτησης διατροφής τέκνων 21 ετών και άνω, καθώς και αίτησης διατροφής η οποία δεν ερείδεται σε γονική σχέση (επομένως και στην περίπτωση αίτησης η οποία υποβάλλεται από τον σύζυγο ή από άλλο πρόσωπο το οποίο συνδέεται με τον δικαιούχο με συγγένεια εξ αίματος ή εξ αγχιστείας), νομική συνδρομή παρέχεται εφόσον πληρούνται τα γενικά κριτήρια εισοδήματος και βασιμότητας της αίτησης σύμφωνα με την ιταλική νομοθεσία (βλέπε απάντηση 7).

Στο πλαίσιο του συστήματος συνεργασίας που καθορίζεται στο κεφάλαιο VII του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 4/2009, η κεντρική αρχή της Ιταλίας προωθεί την αίτηση νομικής συνδρομής στον οικείο δικηγορικό σύλλογο.

19 Τι μέτρα έχει λάβει το συγκεκριμένο κράτος μέλος προκειμένου να διασφαλιστεί η άσκηση των δραστηριοτήτων που περιγράφονται στο άρθρο 51 του κανονισμού περί υποχρεώσεων διατροφής;

Η κεντρική αρχή της Ιταλίας εφαρμόζει τις ακόλουθες μεθόδους για τον χειρισμό των αιτημάτων συνεργασίας τα οποία υποβάλλονται σύμφωνα με το κεφάλαιο VII:

- προωθεί την φιλική επίλυση των διαφορών καλώντας τον υπόχρεο να εκπληρώσει οικειοθελώς την υποχρέωση παροχής διατροφής
- ζητεί από τον υπόχρεο να επικοινωνήσει με την κεντρική αρχή προκειμένου να ορίσουν από κοινού τη διαδικασία επίλυσης της διαφοράς
- εντοπίζει τον υπόχρεο κάνοντας χρήση της βάσης δεδομένων του εθνικού μητρώου δήμων της Ιταλίας (Indice nazionale dei comuni italiani) και του μητρώου της διοίκησης σωφρονιστικών ιδρυμάτων (Amministrazione penitenziaria) ή απευθυνόμενη στα τοπικά δημοτολόγια
- συλλέγει πληροφορίες σχετικά με το εισόδημα και την περιουσιακή κατάσταση του υπόχρεου, με τη συνδρομή της φορολογικής αστυνομίας (polizia tributaria)
- διευκολύνει την απόκτηση έγγραφων αποδεικτικών στοιχείων, δυνάμει του άρθρου 51 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του κανονισμού, σε συνεργασία με τις δικαστικές αρχές
- διευκολύνει την παροχή νομικής συνδρομής όπως διευκρινίζεται στις απαντήσεις 7 και 18 ανωτέρω.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 22/12/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα